

GAZETA TRANSILVANEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Joi'a si Dumineca'a, Foi'a, candu concedu ajutoriale. — Pretiul: pe 1 anu 10 fl., pe $\frac{1}{4}$ 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu seu $\frac{2}{3}$, galbini mon. sunatoria.

Nr. 87.

Interventiu n.e.

(Capetu.)

II. In a. 1856 imperiului otomanu i se dete locu cu mare solemnitate in sisthem'a staturilor europene prin tractatulu dela Parisu si se luă in favoarea lui una specie de garantia tare, inse sub certe conditiuni esentiali, intre care una principale este că: Sultanulu si gubernulu seu se asigure in legi clare perfecta egalitate de drepturi pen- tra tota populatiunile imperiului seu, fia acele de nationalitate si confessiune. Turci'a primf de buna voia si cu tota placerea intrarea in sisthem'a staturilor europene, acceptă tota conditiunile puse de catra celelalte, promisse cu solemnitate imprimarea loru cu atatu mai vertosu, ca nici una nu era grea si tota cumparate cu sange scumpu de francesi, anglii, italieni, prin care se mai salvă inca ina-data esistent'a acelui imperiu. Dupa aceste esira in adeveru hathumaiumuri, irade si hatisierife dela sultanulu Abdul-Medgid cu scopu de a realisa conditiunile coprinse in tractate; barbatii că repausatii Resid, Ali, Fuad s. a. s'au adoperatu ce e dreptu, cu destula sinceritate, că se satisfaca asteptarilor Europei; dera au cadiutu cu totii sub loviturile misteriose ale fanatismului musulmanu, si legile cerute de Europ'a remasera litera morta. Veninu mai juca pana in diu'a de astadi role importanta in Oriente, de aceea in Constantinopole nu se mira nimeni de mórtea repentina a cuiua, si nici atunci, candu se vedu ómenii cari pana mai deunadi era forte sanetosi, incetu cu incetisioru uscandu-se pe pitiore. Scurtu, poporul musulmanu nu vrea se scia nici mortu de drepturi egali pen- tra popórale christiane; totu ce au aceste, este numai din arbitriu, din gratia, din vreunu capritiu, de astadi pe mane; nimicu asiguratu prin legi fundamantali, atatu mai pucinu cu arme fisice de apărare. Cu tota aceste, poterile Europei se uitara ani pintre degete, facandu-se ca nu vedu nimicu; dera unu incendiu teribile le fece in fine că se-si deschida ochii forte bine. In a. 1860 mohamedanii din Siri'a se aruncara că din chiaru-seninu asupra christianiloru, cari cerea drepturi, si macelara din ei cu miile chiaru si in capital'a Damascu, curatul asia, că estimpu in Bulgari'a si că mai anu in Bosni'a. Autoritatatile turcesci perfide si reu voitòrie n'au miscatu nici degetulu celu micu spre a salva pe crestini de furi'a barbariloru. Atunci se destepia mai antaiu drépta mania a Franciei, Napoleonu III ie initiativ'a unei interveniri; se conchiamu conferenti'a europena; Pórt'a recunoscere de voia de nevoia, ca nu pote se scotia la cale cu asiati barbari. Conferenti'a decide ocupatiunea militaria a Siriei, cu care insarcină pe Franci'a pe langa control'a unei comisiuni europene. Unu corpu de armata francésca desbarca si strabate in Siri'a, bate bine pe rebelii, si punendu man'a pe capii loru, intre cari era mai multi generali si functionari de rangu inaltu, ii dà in judecat'a comisiunei europene, care pune de'i spendiura seu inpusca, precum facuse si Austri'a in 1849 cu mai multi generali unguresci la Aradu si Pest'a, apoi dupa ce s'a regulatu indemnitatea cuvenita la membrii de familii remasi in viétia si s'a stabilitu unu modus vivendi impusul Portiei ca se-lu suțienă, trapele francesi au desertat Siri'a,

Anulu XXXIX.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Taxa timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Braslovu 19/7 Novembre

1876.

fora că se fia ocupatu Franci'a macaru unu palmacu de locu pentru sinesi. Dupa care articlu alu dreptul gentiloru s'au intemplatu acelea, noi nu intrebamu. Europ'a unanima a decretatu executiune.

Dupa diariulu officiosu „Le Nord“ nici Russi'a nu cere astadi mai multu, decatul ocupatiune provisoria militaria prin un'a seu alta potere, că se execute aceea ce Pórt'a nu pote, seu nu voiesce, se asigure popóraloru christiane autonomia administrativa, in realitate, nu fictiune; se puna man'a pe mai multi functionari si pasi banditi si tetiuari că se'i spendiure seu se'i inpusce, apoi se ésa din provinciele turcesci. Pana candu si intrebamu noi. Pana ce érasu s'ar' intempla maceluri că cele din Siri'a si din Bulgari'a si că cele comisise inainte cu 20—30 de ani in muntii Libanului asupra christianiloru maroniti; că cele din insul'a Chios, unde turciii au macelatul dintr'odata 29 mii de greci, éra 47 mii au vendutu că sclavi, apoi că in Casandru Macedonia, unde au omorit 10 mii, că si in Niaus'a si Paleuron totu 10 mii, altii nenumerati in Syrakos din Epiru, in Magnesi'a Tesaliei, in Cos, in Cipru, in Cidon'a, in Smirn'a, Tesalonic'a, Constantinopole etc., precum arata professorulu Papaygopoulos din Atina*). Au nu si astadi tota populatiunile christiane tremura de fric'a fanatismului musulmanu, care preste totu amerintia cu exterminarea loru, precum amerintia Kossuthianii in 1849.

Intrebamu pe lectorii nepreocupati: intre asia impregiurari mai este posibile observarea principiului neinterventiunei. Tota greutatea se intorce pe langa intrebarile: Cine si Cumu? Ne tememu cu totu dreptulu de Russi'a, dera trebue se se revolte spiritele nostre asupra selbataciei turcesci.

Braslovu 18/6 Novembre c. n. 1876.

Camer'a Ungariei voiesce a evitá d'ocamdata desbaterea cestiunei orientale, din cauza ca se teme a nu provocă asupra sa mani'a si urgi'a colosului dela nordu si totu-odata a pregati dificultati contelui Andrassy, caruia si afara de aceea i'ua infundatul calea pre care pornise cu politic'a sa orientale. Inse dupa interpellatiunea lui Simonyi in cauza orientale a urmatu in siedint'a de Mercuri 15 Novembre o alta interpellatiune din partea lui Helly, care intrebá pe dlu Tisza, ca ce atitudine cugeta guvernulu a luá facia de dechiaratiunea resbelnică, facuta de imperatulu russiloru la Moscovi'a, despre care vorbim mai la vale, la aceste interpellatiuni, inse asiá, că se nu supere pe nimine. — In siedint'a de astadi a camerei se va luá in discussiune bugetulu anului prossimu.

— Conferint'a de ambassadori, propusa de Anglia, pentru descurcarea itielor in orientu, pare a intempina dificultati neinvincibili, deóbrace au tre cutu deja aprópe trei septemani dela inchirea armistitiului, si inca nu se scie, ca unde si candu va avea a se intruná acea conferintia. Se dice, ca Russi'a si Itali'a ar' fi primitu in principiu proiectulu de conferintia, ceea-ce inse nu le impedeca, că in conferintia se nu faca si asemeni propunerii, precum Anglia nu le-a admis in planulu seu. Ger-

mani'a si Austri'a nu s'au pronunciatur inca; cea de antaia, adeca Germania, nice nu crede, ca se va poté intruní acésta conferintia, deóbrace din capulu locului se vede, ca nu este intre poterile europene nice o intielegere in acestu respectu. Chiaru si Turci'a se opune planului de conferintia, deóbrace nu se poate impacá cu ide'a, de a cunoșce o Bulgaria nationale, careia se-i dè drepturi de autonomia. Turci'a dice, ca nu este nice o Bulgaria, ci numai unu vilaietu bulgaru, care nu poate pretinde autonomia.

— De altintrele situatiunea actuale se poate mai chiaru si mai fidelu explicá din discursulu ce l'a pronunciatur in dilele trecute Disraeli, primulu ministru anglesu, cu ocaziunea unui banchetu, si din respunsulu, ce imperatorele Alessandru l'a datu representantilor din Moscovi'a.

Disraeli dice: „Tractatulu de Parisu nu s'a invechitul inca, deóbrace elu s'a reinnoitu in anulu 1871 pre basea independintiei si a integratit Turciei. Acestu principiu ne-a condus pre noi si cu ocaziunea, candu amu primitu proiectulu de reforme alu lui Andrassy si candu amu respinsu memorandulu din Berlinu. Asemenea respinseram noi si planulu, dupa care Austri'a avea se ocupe Bosni'a si Hertegovin'a, era Russi'a se intre in Bulgaria precum si propunerea de a se tramite la Constantinopole o flotta europeana, deóbrace in tote aces planuri si propunerii vedeameu violarea integratit Turciei. Anglia s'a retrusu dela negotiatii diplomatici indată ce nu s'a primitu armistitiul de cinci luni, inse dupace s'a primitu mai tardiul armistitiul de siese septemani Anglia a intrat in activitate si a luat initiativa pentru tinerarea unei conferintie, care are de scopu: sustinerea tractatelor esistenti, adeca sustinerea integratit Turciei pre langa deplin'a eliberare a popóraloru crestine din imperiulu turcescu. Aceste rezultate se voru poté ajunge si fora resbelu, inse deca va trebui se fia resbelu, atunci elu va afla pe Anglia mai bine pregatita, decatul ori si care alta tiéra. Anglia va lupta numai pentru cauza drépta si va lupta pana ce se va da satisfactiune postulateloru dreptatii.“

— Responsulu imperatovelui rusescu catra representanti din Moscovi'a este in scurtu urmatoriu: „Ve multumescu pentru sentiemintele, ce mi le descoperiti in aceste momente de ingrigire. In totu decursulu domnirei mele m'am misuit a esoperá pentru crestinii din orientu aceea ce prentide dreptulu si dreptatea. Inse dorere, tota stăruintele mele pacinice nu dusera la nice unu rezultat. Acum se intrunesce in Constantinopole o conferintia, unde Russi'a si va reprezentá si susține de nou pretensiunile sale. Neimplinirea aceloru pretensiuni va fortiá pe Russia a-si luá refugiu la arme si a lucrá independent. In acestu casu speru, ca tota Russi'a va urmá apelului meu si cu deosebire Moscovi'a va procede cu bunu exemplu.“ — Aceste cuvinte ale imperatovelui rusescu a implutu intréga Russi'a de entuziasm, era pe noi aici — intielegu pe domnii nostri dela potere — i-a implutu de grige si spaima. Pana acum se dicea, ca imperatorele Alessandru este unicul in tota Russi'a, care nu voiesce resbelu, acum s'a intorsu si dinsulu, si

*) Vedi aceste in „Osten“ nr. 41 din 29 Octobre.

Springu 20—30 mile de departe, cum le vei administra aceste în combinație unulu cu altulu, că se aduca mai mult?

Bunulu acela n'are regale de catu o carcinimută ce aduce 200—300 fl. Cum vei sci face bugetu fundatiunei înainte fora de a sci, ca ôre la veră ploav'a atunci, candu va trebuí si fiva sôre, candu vei dori, macaru ca dela aceste dôue impregiurari depinde venitulu fundatiunei. —

Dér' cine cumpara bunuri separate de 1000 jugere pentru o fundatiune? Pentru fundatiuni se cumpara complexa de 3—4000 jugere si numai déca su invecinate se cumpara bunuri si mai mici la olalta că se faci unulu mare din ele...

Asia si tocma, déca ar' trebuí se se cumpere unu bunu, acesta nu e acomodatu. —

Totă sperarea o am, ca comisiunea esmissa va avea atatu norocu de nui va placé nece unulu din bunurile oferite, si asiá fundatiunea va scapă de o dauna anuala de 3—4000 fl.

Dupa parerea mea fundatiunea se-si tienă obli-gatiunile si se le dè imprumutu pre lenga hypotheca pana ei va cresce capitalulu la mai multe sute de mii séu unu milionu, atunci pote se se cumpere si unu dominiu mare, ca-ce daun'a anuala nu o va simîn că acuma, si pote pena atuncia se va reorganiză si organismulu basericescu alu nostru. —

Eu amu vorbitu asupra obiectului acestuia de interesu comunu, dupa cum amu scitu si simtitu, si rogo si pre altii se se dechiare, pene ce nu e lăudu, ca-ce apoi resonarea si negatiunea infertile nu va ajută. . . .

Lunga Muresiu in 24 Octobre 1876.

Titianu.

Romani'a. Senatulu tienù siedintia secreta in 4 Nov., dupace Domnitorulu s'a reintorsu in Capitala.

Scirea telegrafica din 12 Novembre dela Petersburg: ca ministrulu de resbelu a anuntat tutroru siefilor territoriali militari mobilisarea si a ordonat ecsecutarea ei in restempu de 3 septemani, a facutu mare impressiune că si oprirea prin „Monit.“ Russiei a transportarii sailor.

Sub „Nou de totu“ diariulu „Timpulu“ sub rezerva aduce scirea urmatória:

„Din Basarabi'a aflam u, ca 4 corpu din armat'a russesca suntu pe petioru de plecare. Cu tôte sperantiele, ce se ponea in resultatele conferintii la Constantinopole, se vorbesce, ca reporturile dintre Russi'a si Turci'a suntu cu totulu compromise“. —

Tocma se pertracta proiectulu de respunsu la mesagiulu tronului in Camera si in senat, care facia cu politic'a ecsterioră coprind sustinerea de stricta neutralitate si facia cu gravele evenimente in Orientu.

In siedentia camerei din 4 Nov. s'a datu deputatilor „Cartea verde“ cu documentele diplomatice privitorie la neutralitate, neutralisarea Dunarei s. a. Ministrulu de externe a declarat, ca n'a voit — de 6 luni — si nu voiesce neci acum se urmeze alta politica, decat accea, pe care i o va indica representatiunea nationala si fù applaudat. Senatulu inca a votat urgentia proiectului pentru tienerea reservelor sub arme preste terminulu de 15 dile pusu in legea organisarii armatei pentru manevre. — Totu odata s'a impartit si senatului „Cartea verde“ cu corespondentia diplomatica.

Intracea „Morning Post“ diariu anglicu, vorbindu despre mobilisarea armatei russe, declara, ca dupa tractatulu din Parisu, Anglia are dreptulu a se opune orcarei navaliri in Turci'a. Facia cu acesta situatiune, se crede aici, ca solutiunea cestiunii orientale cu anevóia se va face fora resbelu europeanu. — Tocma cetim si in depesi'a din London 15 Nov., ca acolo circula sgomotulu, ca a sositu unu Curieru cu scrisori din partea Tiarului catra regin'a Angliei, pre semne, ca si anglii se afla in unulu resolutiunei de a intempina furtun'a orientale cu tôte tari'a. —

tulu ce s'a presentat in urmarea concursului publicat pentru cea mai buna lucrare a unei sintactice romane, amu cercetatu cu d'amenuntulu se vedu, déca lucrarea e facuta in conditiunile programei. Resultatulu cercetarilor se resuma in urmatóriile observatiuni;

In ceea ce privesc formalitatile esterne, s'a constatat, ca manuscriptulu, coprindendu 473 pagine in IV, echivala marimea opului ceruta, adeca minimulu de 20 côle tiparite. Asemenea si conditiunea pentru terminulu presintarii pana la diu'a de 15 Augustu 1876 este implita, presentandu-se manuscriptulu cu aprópe o luna mai inainte de terminu, la 18 Iuliu a. c. — Se observa aici, ca acestu manuscriptu e totu acelasi, care se prezinta si la sesiunea anului trecutu.

Catu pentru impartirea opului ceruta prin programa, autorulu s'a tienutu strinsu de conditiunile puse, anume: dup' o scurta introductiune despre limba in genere si despre partile gramaticei — in sectiunea I, in care se coprind sintetic'a, precedu notiuni generale asupra partilor esentiali ale propozițiunii; dela pag. 8—49, er' sintetic'a, insasi, suptimpărta in dôue titluri, coprind: titl. I, Concordatiunea dela pag. 49—152, si titl. II, Rectiunea dela pag. 152—365.

In sectiunea II se coprind sintactic'a propria si anume: la cap. I. Locatiunea (séu Topică) dela pag. 367—387, si la cap. II, Dictiunea (vorbirea in scriere, dela pag. 387—406).

In fine la cap. III suntu adause regule de ortografie, dela pag. 406—470, si c'unu scurtu apendice la acesta: regule de punctatii une pe 4 pagini.

Unu conceptu istoricu alu diverselor faze prin cari a trecutu limb'a romana si sintasea ei, conditiune ce se coprind la punctul 5 din programma, lipsesc din acestu manuscriptu, der' trebuiu se se observe aici, ca acesta nu se ceruse de rigore.

Dupa constatarea acestoru conditiuni de formalitate, s'a facutu esaminarea lucrarii insasi in tôte partile ei, cercetandu-se cu amenuntulu meritulu si valoarea literaria a operei, avandu-se si aici in vedere conditiunile coprinse in cele d'antaii trei puncte ale programei.

I. Spre a nu mai reveni asupra conditiunii cerute relativ la terminologia, se constata aici ca, dela inceputu pana la finea operei, terminologia sintactica stabilita de autoru este cea usitata in lucrările grammaticali cele mai noue si mai bune, prin urmare cunoscuta peste totu; meritulu autorului ince este d'a fi alesu formele cele mai corecte, conformu regulelor emanate din firea limbii romanesce.

II. Esaminandu-se partile operei, amu aflatu, ca in sectiunea I, Sintetic'a séu compozițiunea peste totu si anume: notiunile generale despre partile esentiale ale propozițiunii (subiectu, predicatu, copula), apoi despre cele accidentale (atributu, apositu, dependintie, circumstantie, complementu); asemenea despre speciele si relatiunile propozițiunii; mai departe titl. I, despre concordatiunea tuturor partilor cuventarii, precum si titlulu II, despre rectiunea asemenea a tuturor partilor cuventarii, in scurtu tota acesta vasta materia, ce se coprind in 125 paragrafe si se intende pe 364 pagini, este tratata cu eruditinu, care documenteaza profund'a cunoscinta a limbii romanesce din partea autorului.

Definitiunile¹⁾ preste totu suntu precise, esplikatiunile²⁾ clare, copiose note,³⁾ adause mai la flacare paragrafu, suuu fôrte instructive, modurile de expresiune desvoltate cu amenuntulu si esemplile pentru tôte formele de expresiune suntu cuvenite si variate.⁴⁾

Esempalele paralele,⁵⁾ din limb'a gréaca, latina si din cele analoge limbii romanesce, (italica, francesa, ispanica), ba chiaru si din altele, precum din limb'a germana, anglesa chiaru si cea unguresca, autorulu le-a datu unde numai trebuinti'a cerea a se da.

¹⁾ Vedi tôte § I.

²⁾ Vedi pag. 25 si urmatórele de es. asupra verbului substantivu sum esc.

³⁾ Vedi toti par. I si anume dela pag. 25 pana la fine.

⁴⁾ Vedi § 104, pag. 301; § 105, pag. 307,

⁵⁾ Vedi pag. 18, 19, 25, 29, 71, 78, 80, 97, 98, 99, 197, 198 etc.

Esempale de fruse romanesci autorulu le-a culesu parte din viulu graiu alu poporului, facandu desu usu si de proverbe¹⁾, parte din cartile bisericesci,²⁾ de cari s'a servit cu predilectione, ale gundu ince cele mai corecte expresiuni si neuitandu nici formele vechi,³⁾ despre cari de altimintrele insusi observa, ca unele pucinu er' altele nu mai suntu usitate.

Solecismii⁴⁾ si frusele neadmisibile in limb'a romana autorulu le-a pusu asemenea in vedere, combatendu intrebuintarea loru, de si alocurea din fruse variate s'a abtienutu a reprobá pe cele mai pucinu corecte, parendu a lasa in voia fia-cruia d'a se puté serbi de ele.

III. in sectiunea II, sintactic'a propria a limbii romane, care se coprinde in 14 §, pe 41 pagini, si tratëza la cap. I, de Locatiunea⁵⁾ ordinaria, Inversiunea⁶⁾, locatiunea strinsa fipsata, locatiunea propositiunilor si de periodu, — er' la cap. II, de formele si calitatile dictiunii⁷⁾ corecte, apoi de trop.⁸⁾ metafore⁹⁾ si altele, autorulu invétia, care este constructiunea romana comună si corecta, precum si abaterile dela acesta, arendandu si necesitatile de expresiune, din cari nascu inversiunile¹⁰⁾ constructiunii comune, ilustrandu tota regulele acestora cu exemple indestulatòrie. Acesta parte a lucrarii, de si forte succinte, este asemenea redactata cu precisiune si claritate, regulele suntu atatu de esacte, in catu veritatea loru nu poate fi contestata; totu asia de esacta e si aplicarea esemplelor.

IV. Regulele de ortografie coprindendu oductiune istorica despre inceputulu scrierii romane, ilustrata cu cateva date de urme antice si a mai noue, facandu ôre-care comparatiune intre tografie ciriliana si cea latina, autorulu discutu multi agitat'a cestiune a sistemelui fonetic si etimologice, arendandu cu multa cunoscinta de causa diferintiile intre amendoue, si in conclusiunea seandu preferintia cestui din urma, stabilesc principiul ortograficu dicundu, ca „basea si fundamentulu ori-carei ortografii nu poate fi de catu insusi usul u vorbirii nu numai materiale ci si formele, er' consociul si regulatorul etimologic a limbii.“

Relevandu apoi doue puncte de controversa, cari mai esistu intre etimologisti, combate reduplicatiunea concuantelelor, si terminatiunea one, ca neadmisibile in limb'a romana. stabilesc alfabetulu, fisăza regulele ortografice generale si speciale, tienendu mereu paralela intre semnele cirilice si latina la tôte vocalele si consonantele cu sunete schimbatorie, parendu se a da mai mult echivalentele acelor semne cirilice in scrierea cu litere latine, de catu puru si simplu insesi regulele ortografiei latine conformu firei limbii romane.

La acestu tratatu, autorulu adause, precum amu amintit mai susu, côteve paragrafe, despre semnele grafice ale elisunii si tonului (accentu), apoi termina cu regulele de intre punctiune, despre cari n'amu d'a observa nimicu, fiindu acele comune si altoru limbe.

(Va urmá.)

Noutati diverse.

(Pentru ranitii in resbelu) turci si serbi s'a facutu collecta in Nyieu de 15 fl. 59 cr. si in Bodola 9 fl. 5 cr. si inca 66 deca de scame, cari s'a si tramsissu la Buda-Pest'a spre a se imparti la ambele parti. Nyieu 14/11 1876.

Agnesia Filep m/p.

(Fere selbatece). Déca diariile maghiare si nemtiesci transilvane aducu sciri dese despre in-

¹⁾ Vedi pag. 404, 405, intregul paragrafu 139 etc.

²⁾ Mai la toti paragrafii ti alege de unde vei apuca.

³⁾ Vedi pag. 310, § 106, pag. 311, 313 sub aster*, apoi pag. 320, 322, 343, etc.

⁴⁾ Solecismi, barbarismi, vedi pag. 45, 389, 390, 391, 384, 392, si 393 etc.

⁵⁾ Vedi pag. 367.

⁶⁾ Vedi pag. 370.

⁷⁾ Vedi pag. 388.

⁸⁾ Vedi pag. 397.

⁹⁾ Vedi pag. 400.

¹⁰⁾ Vedi pag. 369, si urmatórele.

SOCIETATEA ACADEMICA ROMANA.

Reportu

asupra manuscriptului cu devis'a „Littera sermonis fida, ministra mei“.

Onorab. d-ni colegi!

Insarcinat u de d-vostra a esamina manuscrip-

multirea fereleloru selbatece cu adausu, ca ursii vinu pana in apropiarea satelor, fara ca se i pota puscă cineva, decandu lipsescu puscile dela omeni din causă tacelor grele, apoi din Maramuresiu se scrie la diariulu ce pôrta acelasiu nume, ca prin midiulocirea domnilor baroni Stoica, facandu-se asia numite manatori, numai in padurile comunei Bascau (Bocsko) s'au inpuscatu in tôm'a acesta unspredeice (11) ursi mari si mici. Lucru ne mai auditu pana acum, că si ursii se se inmultișca atatu de tare. Adeca tota lumea scie, ca taxele cele mari s'au impus sub titlu de luxu si de castiguri din venatu, cu scopu că prin acea mersura poporulu se fia lipsit de arme, cum se dice indirecte, ca asia ar' cere scopurile mai inalte ale statului. De aceea pote se totu strige de es. „Kronstadt Ztg.“, ca lupii si ursii nu mai crutia nici pe comunele sasesti, dintre care unele au avutu si pana acum dauna de cate 20—30 de vite cornute. Bine le este si sasiloru, se manance lupii si vitele loru precum decimédia neincetatu oile vlachilor, ca de ce „Kronst. Ztg.“ scrie uneori asta frumosu despre Carolu I Domnulu Romaniloru si cu acesta baga si pe sasi in prepusu de dacoromanisti? Numai nu scimu cum se intempla, ca blastematele de fere selbatice rupu si in Secuime multime de vite si spargu turme de a le grafiloru si baroniloru, fora se-i intrebe de unde suntu si unde mergu. Apoi se nu dica germanii: Siebenbürgen das wilde Bärenland?

(Unu jidovu cere sântul Botez). Fiiul lui Israile se duse la parintele parochu tocmai pre candu acesta era gata se plece la M. Sigetu, se-i descopere in tota umilintia, ca elu luminatudine. Spiritu voiesce se trăca la religiunea catolică. Parochulu plin de bucuria ca are se scape unu sfletu din focul Gehennei, demanda jupanesei din casa in termini seriosi, că pana la intorearea sa se șopeze pe jidovu cumu va sci mai bine, ca-ci apoi are se-lu iè la catechisatiune. Jupanésa supusa ascultatória imprimi voi'a reverentiei sale saturandu bine pe jidovu, apoi lasandu-lu singuru-si vediu de lucru pe din afara. Pre candu s'a intorsu pop'a in asta di dela cetate, jidovulu disparuse din locuintia lui cu totu ce afise mai scumpu si mai usioru de furat, precum orologiu, argintarii, vestmentele cele mai bune si cateva pipe de spuma. Acesta scire o avemu dupa „Magyar Kárpát“ si „Máramaros“; ea este instructiva; déra se intrebati pe calugarii si archiereii din Moldova, cate au patitui ei de acestea si cati jidovi s'au bolezatu de cate două trei ori, la diverse locuri, firesce, pretotindeni omeniti bine si daruiti cu cate 4—500 de lei. Cu totul altumentrea tractă Fridericu celu mare pe jidovii, cari cerea botezul in Prussi'a. Déra si prussienii au avutu numai una Fridericu mare.

Invitare de prenumeratiune la „HIGHIEN'A si SCÓL'A“, fóia pentru sanitate, morbi, educatiune si instructiune.

Fóia nostra va esii si in anulu venitoriu, iu catu vomu avé numai atata sprijinire din partea onoratului publicu, că se potemu acoperi spesele. — Scopulu acestei foi este a dà precatul se pote inventatura: cum se se ferescu omulu de bôle, cum se le vindece usioru, fara spese si daune, candu este cineva atacatu de ele.

Sistem'a, care ne conduce pe acesta cale, este cettitorilor nostri deja cunoscuta din cele, ce amu aratatu in decursulu anului trecotoriu.

Representantii si partisaniii acestei sisteme nu vréu se fundeze vreo noua secta in medicina, ci ei vréu se aduca la cunoștiintia si recunoscere generala unu adeveru scientific firmu statatoriu, adeca adeverulu, ca asia numitele bôle au de urmare naturala nisuntietile instinctului conservatoriu, ale vitalitatii, de a cureti trupulu de materiele daunatoise acumulate intr'ensul si ca mediculu inteleptu nu are alt'a de facutu, de catu se observeze aceste nisuntieti sanatice ale naturei si in casu de lipsa se le sprijinesca.

Basati pe acestu adeveru, pe acésta iucredere in nisuntietile naturei observate si afirmate de cele mari celebritati medicinali, prin urmare necontestabili, vremu se informam, se aratam, se punem

pe ori-cine in positiune, de a fi sie si familiei sale medicu si baremu se cunoscă acele casuri mai grave, in cari pote ca s'ar' cere svatul celor mai esperi.

Fia-care articulu alu fóiei nôstre va ilustra aceste mai aproape si pentru aceea nu ne slobodim a demonstra mai pe largu acésta necessitate si folosintia, ci ne vomu serví numai de unu exemplu.

Lucrandu unu fetioru de plugariu la holda, se ataca de o resuflare grea, de impunsetore cu tusa in peptu, incepe ferbintiel'a si cresce din minutu in minutu cu sete, se arata scupitati de colorea ruginei, mestecati cu sange. Ce a acesta bôle? Ea este aprinderea plumanilor seu pneumonia, precum se numesce cu numele technicu. — Ce e de facutu? Doctorulu e departe, tata-seu nu are bani, nu are trasura buna se tramita dupa dinsulu; a duce fiul seu in spitalu se ingrozesce; alu duce la medicu se sgudue pe drumu si ból'a se maresce. Ce e déra de facutu, ca-ci omulu pere? Éta ce. — Aprinderea plumanilor este ardere că tota alte arderi, si ce facem noi candu arde ceva? Stingemu focul cu apa! Se-lu stingemu déra si aci. Damu bolnavului apa curata, prospeta se bea catu ei place, punem pe peptu nesce panzeture moiate in apa in apa rece si nu pré stórsse, le schimbamu de cate ori se incaldiescu tare, si durerile se voru alină; éra in catu ferbintiel'a nu s'ar' potoli, aducem o tróca, punem in ea apa de două palme de 16—24° R. adeca cam că ap'a din riu vér'a, punem bolnavulu in ea si iu spalamu bine preste totu trupulu. Grijimiu de aeru curatul. Si éta ca focul s'a stinsu, si nisuntia vitalitatei de a lapadá materi'a bolnavitoasa din bolnavu a crescutu si iu duce la sanitate. Eta onoratu publicu leacu de casa, eftinu, indemana si bunu, despre care ori cine si pote face idea drépta, ca-ci nu contiene nici unu arcanu, nu e arcanum duplicatum, nu calomel, nu porfiu etc. bucate scumpe din cuhn'a latinésca, ci e apa, ap'a care a facut'o Dumnedieu, că se stanga focul, si cu care s'a obicinuitu totu omulu a-lu stinge.

Ne dore anim'a, candu cetim in diurnale, candu audim, ca cutare si cutare preutu, barbatu vrednicu a murit de junghiu, de friguri iuti cu dile, si in pripa de si leaculu le sta in tota cas'a la indemana.

Mai departe vomu dà indigitatiuni mamelor si invetiatoriloru despre o buna crescere sanetosa si despre totu, ce se tiene de Higien'a in scola si in casa. In fine, in catu ne va permite spatiul, vomu impartasi cate cevasi si din metodica, precum feceram in anulu curinte in firma sperantia, ca celelalte foi scolastice voru suplini celelalte.

Déca vomu ave 300 prenumeranti, fóia va esii de două-ori in o luna cu pretiu de 3 fl.; éra déca vomu ave 200 prenumeranti numai odata pe luna cu pretiu de 2 fl.

Rogam déra tota inteligiintia romana a ne sprijini in propagarea acestei opere atatu de salutarie pentru poporul nostru, că prin convinsare se devinemula a deveru si prin lupta la victoria! — DD. cari voru bine-voi a se obtinii cu culegerea prenumeratiuniloru, voru primi alu diecele exemplariu rabatu.

DD. cari au platit in anulu curinte 4 fl. in catu voru remané si pe anulu venitoriu prenumeranti, li se voru adscrie 2 fl. buni, éra cari nu voru a remané prenumeranti, se binevoiesca a ne avisá, ca se le restituim 2 fl.

Temisióra in finea lui Octobre 1876.

Dr. Vasiciu,
Redactoru.

Mai nou.

Conferintia ambassadorilor se va intruni in 25, l. c. in Constantinopole. Anglia a respinsu pe Turci'a cu obiectiunile sale contra conferintiei dicundu: ca acesta mai este unicul mediulocu pentru sustinerea pacii si evitarea resbelului,

Prim-presedinte Tisza declară in clubulu liberalu impossibilitatea de a pune pe mass'a dietei actele diplomatice; si desbaterea pentru caus'a orientale in dieta, dise, ca nu se pote admittre.

Anglia, dupa „Globe“, a destinat pentru

Orientu 21 batalioane infanteria, 7 regim. cavaleria si 80 tunuri in casu de necessitate. Garnisónile dela Malta si Gibraltar suntu destinate a ocupa Grecia, candu ar' parasí neutralitatea, cum se cam incérca, déca s'ar' mai continuă resbelulu. —

Poterile garantate au primitu tota tramaterea la conferintia europeana, si, déca Turci'a va totu amaná primirea „Times“ dice, ca Anglia ei va amenintia cu rechiamarea repres. seu Elliot, si apoi „Times“ afia cu cale, că Bosni'a si Hertegovina se se occupe de armata francesa. De altintreni anglii sustienura politic'a regimului si in adunarea associatiunii conservative in Middlesex, luandu resolutiune, prin care se exprimă incredere in regim in caus'a orientale. Resultatulu conferintiei va face lumina.

— Russi'a cere, că provinciele Bosni'a, Erzegovina si Bulgaria se devin fia-care sub guvernamentul unui individu cretinu din sinulu loru; se se desarmeze toti locuitorii acestor provincie; Coloniele cerchese se se tramita in Asia mica; decimele se se prefaca in dare regulata; la tribunale se fia limb'a poporului din tienutulu respectivu că limba officiale.

100 carra fenu.

In Cuciulat'a, tienutulu Fagarasiulu, se afia fenu de siesu (livadia) bunu, neploatu, la 500 metri (una suta carra) in curia Contelui Michesiu, unde se pote si folosi cu vite corante ori cu ouii.

Domnulu Pavelu Brateanu
2—3 in Cuciulat'a face vendiarea.

Pretiurile piacei

in 17 Novembre 1876.

Mesura	Speciea fructelor	Pretiulu fl.	cr.
Granu	fruntea	8	50
Mestecatu	midiulociu de diosu	8	20
Secara	fromosă	7	90
Ordiulu	frumosu	6	65
Ovesulu	de midiulociu	4	90
Porumbulu	frumosu	3	60
Meiu	frumosu	2	30
Hrisca	frumosu	2	20
Mazarea	frumosu	6	—
Lintea	frumosu	10	—
Faseolea	frumosu	5	—
Sementia de inu	frumosu	11	56
Cartofi	frumosu	2	50
Carne de vita	frumosu	—	32
1 Chilo	de rimotoriu	—	48
"	de berbece	—	20
100 Chilo	Seu de vita prospectu	36	—

Cursurile

la bursa in 17 Novembre 1876 stă asta:

Galbini imperatesci	—	—	6 fl. 02	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	10 " 05½	"
Augsburg	—	—	109 " 75	"
Londonu	—	—	125 " 80	"
Imprumutul nationalu	—	—	65 " —	"
Obligatiile metalice vechi de 5%	60	60	" —	"
Obligatiile rurale ungare	73	—	" —	"
" temesiane	73	—	" —	"
" transilvane	72	50	" —	"
" croato-slav.	84	—	" —	"
Actiunile bancii	—	—	822 "	"
creditalui	—	—	139 " 40	"

Editiunea: Cu tipariul lui

IOANE GÖTT si fiu HENRICU.